

N:o 3.

Af herr **Unger**, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående de unionella förhållandena.

Då Kungl. Maj:ts nu föreliggande nådiga proposition n:o 1 den 19 innevarande månad af Hans Maj:t Konungen i statsrådet beslöts, hade, såvidt veterligt är, norska Stortinget ännu ej gjort någon som helst framställning till Konungen eller svenska regeringen, vare sig om godkännande af stortingsbeslutet den 7 dennes eller om underhandling angående villkoren för eventuell upplösning af unionen.

Vid sådant förhållande och då anledning för svenska statsmakterna att till slik förhandling taga initiativ saknats, synes den omständigheten allena innefatta laga skäl för Riksdagen att ej bifalla den kungl. propositionen, äfven om hänsyn ej toges till tungt vägande betänkligheter mot att, under förhandenvarande förhållanden, utan vidare lämna det i kungl. propositionen ifrågasatta medgifvandet.

Nu har visserligen Stortinget i en, enligt beslut den 19 dennes, till Kungl. Maj:t aflåten och påföljde dag tillhandakommen skrifvelse, enligt i Post- och Inrikes Tidningar den 23 dennes införd öfversättning, yttrat, bland annat:

»Men det är Stortinget ett behof att rikta en appell till Eders Majestät, till Sveriges Riksdag och folk att medverka till ett fredligt genomförande af upphörandet af unionsförhållandet, till betryggande af vänskap och sammanhållning mellan halföns två folk.»

— — — — —
»I tillit till — — — hemställer Stortinget till Sveriges statsmakter att, med erkännande af Norges nya ställning och af dess rätt som suveränt rike, ingå på de förhandlingar, som äro nödvändiga för den slutliga uppgörelsen» af »det upplösta unionsförhållandet. Stortinget är å sin sida

beredt att tillmötesgå hvarje billig och rimlig önskan, som af denna anledning kan framkomma till betryggande af rikenas själfständighet och integritet.»

»Kan den förestående uppgörelsen äga rum utan fördomar och utan bitterhet, är det Stortingets öfvertygelse, att hvad som skett skall blifva till varaktig lycka för Nordens folk. För Nordens skull riktar Stortinget denna appell till det folk, som genom högsinhet och ridderlighet eröfrat sig en så framstående plats i nationernas led och med hvilket det norska folket af hela sitt hjärta önskar det goda förhållandet upprätthållet.»

Det föreligger alltså nu en af Stortinget till Konungen och Riksdagen ställd framställning att, med erkännande af Norges nya ställning och af dess rätt som suveränt rike, genom förhandling medverka till fredlig, slutlig uppgörelse, och ehuru denna Stortingets framställning ännu ej är vorden Riksdagen delgifven, torde den till äfventyrs varda såsom formellt skäl för bifall till den kungl. propositionen åberopad, eftersom den innefattar initiativ till förhandling äfven från Stortingets sida.

Väl synes Kungl. Maj:ts nådiga förslag, sådant det är formuleradt, i allt fall, äfven om begäran om förhandling från norsk sida redan vid förslaget framställande förelegat, icke böra under förhandenvarande förhållanden bifallas, men då det till följd af allmänt kända förhållanden, som ej kan till något gagna att i detta sammanhang närmare angifva, under årens lopp och i synnerhet under senare tiden uppenbart blifvit, att unionen, som för öfrigt i verkligheten för Sverige icke medfört sådana fördelar, som många unionens vänner förmenat, hädanefter icke torde vara för någotdera riket önskvärd, synes Riksdagen nu af dessa skäl, men ej till följd af Stortingets revolutionsbeslut, som Riksdagen ej godkänt och väl aldrig kommer att godkänna, böra för sin del medverka till unionens upplösning genom, såvidt möjligt, fredlig förhandling och uppgörelse; dock att därvid helt naturligt icke kan ifrågakomma att från svensk sida medgifva unionens upplösning, innan villkoren därför blifvit lagligen bestämda eller till afgörande genom behörig skiljedom hänskjutna.

Ett oeftergifligt villkor för lagligen bindande förhandling och uppgörelse är likväl, att ej mindre de norska än de svenska statsmakterna, som med hvarandra skola förhandla och sluta aftal, äro därtill behöriga, och äfven om det Storting, som utan norska folkets hörande brutit tro och loften samt gjort revolution mot unionskonungen och svenska staten, må kunna, under här nedan angifven förutsättning, anses behörigt att om norska statens angelägenheter förhandla och sluta aftal, är dock uppenbart att den regering, som nu har Stortingets bemyndigande att i Norge

utöfva den unionskonungen tillagda myndighet, saknar all befogenhet i sådant afseende, såsom följd hvaraf svenska statsmakterna, som icke erkänna det olagliga 7-juni-beslutet eller revolutionsregeringen, hvarken lära kunna eller böra med den regeringen inlåta sig i underhandling.

Vill Stortinget alltså verkligen, på sätt som dess ofvan anmärkta skrifvelse den 19 dennes gifver vid handen, på fredlig väg åstadkomma för föreningens lagliga upphäfvande erforderlig uppgörelse med Sverige, lärer sådant syfte på den vägen ej kunna vinnas, med mindre Stortinget sätter ur gällande kraft revolutionsbeslutet af den 7 juni detta år, hvar- efter, och sedan Konungen bildat ny norsk ministär, förhandlingar emellan delegerade för hvaradera rikets lagliga statsmakter kunna äga rum och, om de leda till önskad mål, unionen genom lojal öfverenskommelse upplösas, utan grundlagsbrott och utan bitterhet folken emellan, samt därigenom förverkligas Stortingets i förenämnda dess skrifvelse uttalade öfvertygelse, att hvad som skett skall blifva till varaktig lycka för Nordens folk, hvaremot sådan lycka icke torde vara att förvänta, vare sig för Sverige eller Norge, af en unionsupplösning efter andra linjer eller af unionsförhållandets vidmakthållande.

Vill Stortinget däremot icke fredlig förhandling och uppgörelse under här ofvan angifna lagliga former, utan föredrager att fortgå på den revolutionära väg, hvarå Stortinget den 7 dennes slagit in, då — ja då får Stortinget inför Norges folk och inför Europa bära ansvaret för de olyckor, som, till följd af Stortingets illojala handlingssätt, må drabba Nordens folk.

På grund af hvad sålunda anförts, hemställer jag vördsamt, att Riksdagen — med protest emot norska Stortingets grundlagsstridiga beslut den 7 innevarande månad och med afslag å Kungl. Maj:ts ifrågavarande nådiga proposition n:o 1 — måtte förklara, det Riksdagen för sin del är villig och beredd:

dels att — sedan Stortinget satt ur gällande kraft Stortingets beslut den 7 denna månad angående bemyndigande för Norges afgående regering att tills vidare utöfva den unionskonungen tillkommande myndighet och angående upplösning af unionen, samt sedan Konungen därefter bildat ny norsk ministär — på sätt som Stortinget hemställt medverka till fredligt genomförande af unionsförhållandets upphörande och i sådant syfte med norska statsmakterna ingå på de förhandlingar, som för slutlig uppgörelse emellan de förenade rikena må vara erforderliga;

dels äfven att — sedan dessa förhandlingar emellan delegerade för hvaradera rikets lagliga statsmakter blifvit bragta till ett för bägge rikena nöjaktigt slut, eller till äfventyrs ej bilagda tvister i fråga om villkoren för föreningens upplösning blifvit till internationell eller annan laga skiljedom

hänskjutna — upphäffa den till bestämmande af de genom föreningen emellan Sverige och Norge uppkomna konstitutionella förhållanden den 31 juli 1815 af norska Stortinget och den 6 augusti 1815 af svenska Riksdagen beslutade, samtyckta och förafskedade riksakt med därefter antagna förändringar, samt alltså medgifva föreningens upplösning och erkänna Norge såsom själfständigt, suveränt rike.

Stockholm den 28 juni 1905.

Magnus Unger.
